

Whiplash har fået nye diagnosekoder pr. 1. juli 2019

"Funktionel lidelse" er nu godkendt som diagnose i Danmark, men **IKKE** i WHO

Af Hanne Holst Rasmussen

Fra juli 2019 er følgende diagnosekoder taget i brug i Sundhedsvæsenets Klassifikations System (SKS), som udarbejdes af Sundhedsdatastyrelsen. SKS er en blanding af danske diagnoser og ICD-10 diagnoser.

Sundhedsdatastyrelsen har den 17. juni tilføjet følgende diagnoser til SKS:

- Diagnose DR688A9 20190701 25000101
Funktionel lidelse IKA
- Diagnose DR688A9A 20190701 25000101
Funktionel lidelse, multiorgan
- Diagnose DR688A9B 20190701 25000101
Funktionel lidelse, enkelt organ
- Diagnose DR688A9B1 20190701 25000101
Funktionel lidelse, almen/træthed
- Diagnose DR688A9B2 20190701 25000101
Funktionel lidelse, gastrointestinal
- Diagnose DR688A9B3 20190701 25000101
Funktionel lidelse, muskuloskeletal
- Diagnose DR688A9B4 20190701 25000101
Funktionel lidelse, kardiopulmonal
- Diagnose DR688A9B5 20190701 25000101
Funktionel lidelse, neurologisk
- Diagnose DR688A9B6 20190701 25000101
Funktionel lidelse, urogenital
- Diagnose DR688A9B9 20190701 25000101
Anden funktionel lidelse, enkelt organ
- Diagnose DR688A9C 20190701 25000101
Funktionel lidelse, enkelt symptom

Kilde: <https://sundhedsdatastyrelsen.dk/da/rammer-og-retningslinjer/wom-klassifikationer/sks-klassifikationer/opdateringer-sks?fbclid=IwAR3-VXPJa9XTg1Cyy9F9aD16b-jHdq8jSrf55WVLM2zylohPSy2WfYsZsAU>

Det betyder, at Sundhedsdatastyrelsen har tilføjet professor Per Finks samlebetegnelse "funktionel lidelse" som en diagnose med i alt 11 forskellige varianter, som er taget i brug den 1. juli 2019.

Førstnævnte diagnose er "Funktionel lidelse IKA". Det er det samme som den tidligere brugte diagnose "medicinsk uforklarede symptomer". Herunder vil mange whiplash-skade formentlig rubriceres fremover, fordi årsagerne til fortsatte symptomer efter whiplash endnu ikke er 100 % fastslået, selv om forskning viser mange forskellige skader.

De øvrige diagnoser er "funktionel lidelse" tilføjet 10 forskellige symptomer eller symptomområder. Her vil whiplash typisk kunne rubriceres under "Funktionel lidelse, muskuloskeletal" eller "Funktionel lidelse, neurologisk".

At diagnosen nu er medtaget af Sundhedsdatastyrelsen betyder, at lægerne fremover lovligt kan anvende diagnosen i Danmark uden anerkendelse i WHO's diagnoseklassifikationssystem ICD-10. Selv om diagnosen og dens forskningsdiagnose Bodily Distress Syndrome heller ikke anerkendes i ICD-11, som udkommer i 2020. Da Danmark er tilsluttet WHO's diagnoseklassifikationssystem betyder det, at Danmark går imod international brug af diagnoser. Det finder vi både utrygt og uforståeligt. Især fordi læger, der anvender denne diagnose, ikke har det nødvendige videnskabelige grundlag for at stille en sådan diagnose. Patientsikkerheden synes således truet.

WARNING

Hvad står diagnosekoden DR688A9 for?

D står for dansk version af WHO's ICD-10 og indeholder koder for diagnose, symptomer, helbredsproblemer og årsager til patientens kontakt med sundhedsvæsenet.

R står for symptomer, tegn og unormale kliniske og laboratoriemæssige fund, som ikke er klassificeret andet sted. R nummereres mellem R00- R99. I dette tilfælde som nr. 68.8, hvilket er en symptomdiagnose. I ICD-11 er R-kategorien flyttet til kategori 2L, hvor der INTET står om hverken "funktionel lidelse" eller Bodily Distress Syndrome (forskningsdiagnosen for "funktionel lidelse").

A 9 er Danmarks egen underrubrik for "funktionel lidelse". Måske pga. for svag evidens.

Kilder:

<https://icdlist.com/icd-10/index/symptoms-signs-abnormal-clinical-laboratory-findings-not-elsewhere-classified>

<https://icd.who.int/browse10/2016/en?fbclid=IwAR1HR3C15oMgDETKbUFPOUsIKaQuXobS9Z5O2YGUaMOWyn9YNsPZoeJJ0Wk#/R68>

<https://icd.who.int/browse11/l-m/en?fbclid=IwAR0X-1pGPbtExUZFwGLRzr889A84694QtsJrWUen6klytYzUqb9eTcTBI#/http%3a%2f%2fid.who.int%2fidc%2fentity%2f1843895818>

Konsekvenser

Her følger nogle konsekvenser af, at diagnosen "funktionel lidelse" nu er anerkendt i Danmark:

1. Det, der tidligere var en såkaldt samlebetegnelse for en lang række forskellige fysiske sygdomme, heriblandt whiplash, "ophøjes" nu til en egentlig diagnose.
2. Danmark underkender dermed WHO's diagnoseklassifikation, hvor "funktionel lidelse" ikke er eller bliver anerkendt som diagnose.
3. Diagnosegarantien, der i Danmark er på 1 måned, vil kunne overholdes fremover, fordi lægen hurtigt kan stille diagnosen "funktionel lidelse", hvor der er tvivl om diagnosen, fx ved medicinsk uforklaret sygdom som whiplash, men desværre også hvis lægen mangler viden på et område.
4. "Diagnosen" kan stilles vha. blodprøver og måling af BT – og stort set ikke andet. Derfor behøver patienten ikke at blive sendt til specielle undersøgelser. Skader som følge af whiplash, der både kan ses og behandles, risikerer dermed at blive overset.
5. Lægers evt. uvidenhed om de diagnoser, der indgår under "funktionel lidelse", øges.
6. Lægens holdning bliver fortsat afgørende for, om whiplashskadede i Danmark får diagnosen whiplash eller "diagnosen funktionel lidelse".
7. "Diagnosen" fører til manglende undersøgelser og til psykiatrisk behandling.

»

8. Patienter kommer formentlig aldrig af med diagnosen, hvilket kan få den konsekvens, at det bliver vanskeligt både at blive tilstrækkeligt undersøgt og behandlet ved evt. fremtidig fysisk sygdom, da diagnosen er en stopklods for, at den praktiserende læge sender patienten videre i systemet. Fremadrettet kan det have alvorlige konsekvenser for helbredet. Fx dør patienter med en psykiatrisk diagnose i gennemsnit 15 år før alle andre.

9. Diagnosen giver en stor samfundsmæssig besparelse på bekostning af et stort antal patienter, som ikke undersøges tilstrækkeligt og behandles psykiatrisk fremfor fysisk.

10. Whiplashskadede bliver afhængige af, at udenlandske forskere forsker i whiplash, for det bliver formentlig endnu vanskeligere at få penge til forskning i whiplash.

11. Det kan blive sværere for de whiplashskadede at få erstatning, fordi "funktionel lidelse" betragtes som en psykisk lidelse, og en psykisk lidelse ved man ikke, hvornår er opstået (ulykken betragtes ikke som årsag til symptomerne efter whiplash, men som en udløsende faktor for "funktionel lidelse").

12. Whiplash registreres ikke længere som en diagnose. Derfor bliver det endnu mere umuligt at se, hvor mange i Danmark der får whiplashskader. Hidtil har der været tal på dem, der har henvendt sig på en skadestue efter en trafikulykke, men ikke dem, der har henvendt sig med whiplash af andre årsager. I værste fald risikerer whiplash helt at "forsvinde" som en diagnose, selv om patienterne stadig vil have deres mange symptomer pga. whiplash.

Vi kan se én positiv konsekvens af diagnosekoderne, nemlig at det fremover bliver muligt

at vurdere, hvor mange der reelt får diagnosen "funktionel lidelse". Det har hidtil ikke været muligt. Måske viser det sig, at mange læger stadig ikke ønsker at bruge diagnosen. Det kan vi håbe.

Selv om der er noget positivt i det, vil man dog ikke kunne se, hvilke fysiske diagnoser fra WHO's diagnoseklassifikationssystem patienterne ellers ville have haft.

Hvad kan du gøre?

Hvis du fornemmer, at lægen vil give dig "diagnosen funktionel lidelse", kan du protestere, hvis du er uenig.

Er du i tvivl, om din praktiserende læge har givet dig "diagnosen", kan du søge aktindsigt.

Du kan forsøge at få "diagnosen" fjernet, men det bliver desværre vanskeligt. Kun den læge, der har givet dig diagnosen, kan fjerne den igen. Så selv om du senere får en anden diagnose, vil den oprindelige diagnose stadig stå i din journal, hvis lægen nægter at fjerne den.

Fornemmer du, at din læge er i tvivl, kan du bede om at blive undersøgt af en specialist. Hvilken specialist det skal være, afhænger af dine symptomer – neurolog, reumatolog, ortopædkirurg m.fl. Praktiserende læger, som skal ordinere en sådan undersøgelse, vil formentlig have større tendens til at afslå ved mistanke om "funktionel lidelse".

Har du anlagt en erstatningssag, vil forsikringsselskabet forlange en speciallægeerklæring, og da er det vigtigt, at du undersøges af en læge, der mener, at symptomer efter whiplash skyldes fysiske skader.

Folketinget

Folketinget har enstemmigt vedtaget at fjerne diagnosen ME (myalgisk encephalomyelitis – chronic fatigue) fra listen over "funktionelle lidelser". Ved den lejlighed udtalte daværende formand for sundheds- og ældreudvalget, Liselott Blixt, at det ikke bør være muligt i Danmark ikke at anvende WHO's diagnoser.